

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail:
cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

din

Nr dosar 3-202/20
2-20153542-02-3-04122020-1

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
Adresa: mun. Chișinău . str. A. Lăpușneanu, nr. 28

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază cererea depusă de Marina Rusu (Curtiș) privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ la acțiunea depusă de către Marina Rusu împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 277/24 din 06 octombrie 2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul”.

Anexă:

Sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (în original), f.d. 1-26.

Copia încheierii instanței de apel din 28 iunie 2021, f.d. 27-34.

Copia procesului-verbal din 28 iunie 2021, în cadrul căreia a fost înaintată cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, f.d. 35.

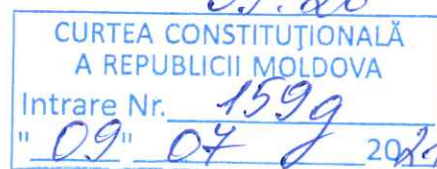
Copia cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, f.d. 36.

Copia referinței, f.d. 37-55.

Copia acțiunii (cu anexele), f.d. 56-100.

Vice președintele
Curții de Apel Chișinău

Nelea Budăi

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

art. 4 alin. (1) lit. g), i), j) din Legea nr. 178 din 25-07-2014 cu privire la
răspunderea disciplinară a judecătorilor

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**1. Nume - Rusu****2. Prenume - Marina****5. Reprezentanți – Avocații:****Natalia Moloșag –****Isae Cireș –**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

Reclamanta Rusu (Curtiș) Marina activează în calitate de judecător în cadrul judecătoriei Cahul. Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 190-VIII din 20 mai 2017, doamna Curtiș Marina a fost numită în funcția de judecător la Judecătoria Cahul, până la atingerea plafonului de vârstă.

La 15 ianuarie 2019 prin Hotărârea Plenului CSM nr. 20/1, judecătorul Marina Curtiș a fost desemnată pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție de bază la Judecătoria Cahul în perioada de imposibilitate a magistratului Leonid Turculeț de a exercita atribuțiile de judecător de instrucție.

În perioada 24.09.2019 – 07.11.2019 CSM a recepționat mai multe sesizări/plângeri de la 16 de condamnați¹ care își ispășeau pedeapsa cu închisoarea în Penitenciarul nr.1 – Taraclia, cu sediul în orașul Taraclia prin care aceștia s-au plâns pe faptul că judecătorul Curtiș Marina ar tergiversa examinarea cererilor înaintate de aceștia în ordinea prevăzută de art. 473²⁻³ din Codul de Procedură Penală (CPP), care potrivit normelor menționate se examinează în cel mult 3 luni de zile.

La 21.11.2019 și 04.12.2019 au fost întocmite Rapoartele Inspecției judiciare în baza controlului întreprins la sesizările menționate.

Potrivit Rapoartelor menționate, Inspectorul-judecător a ajuns la concluzia că în acțiunile judecătorului Curtiș Marina persistă o bănuială rezonabilă de comitere a abaterilor disciplinare, prevăzute de art.4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, și anume: încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției și neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

Ulterior, Rapoartele Inspecției judiciare, împreună cu materialele relevante, au fost remise Colegiului disciplinar, pentru examinare prin prisma art. 26 alin. (1) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

În rezultatul verificării sesizărilor în limitele rapoartelor Inspecției judiciare, în temeiul art. 36 alin. (1) lit. c) și art. 39 alin. (1) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Plenul Colegiului disciplinar prin Hotărârea nr. 5/2 din 21.02.2020 - **a încetat procedura disciplinară intentată în temeiul sesizărilor menționate mai sus.**

¹ Autorii sesizărilor: Sorin Furman, Diulgher Veaceslav, Covercenco Vitalie, Fulger Veaceslav, Andrieș Nicolae, Dinev Iordan, Pereu Ivan, Zubco Ivan, Pelin Victor, Cohuteac Ivan, Caijber Veaceslav, Daradur Vasile, Korosan Stepan, Andrușoi Filip, Madjar Serghei și Iacoblev Nicolae.

Drept temei al soluției adoptate a servit faptul că, deși termenul de examinare a cererilor autorilor sesizărilor a fost depășit – motivele acestor depășiri nu pot fi imputate reclamantei Curtiș Marina, și prin urmare, lipsește latura subiectivă a abaterilor disciplinare invocate.

Nefiind de acord cu hotărârea Plenului Colegiul Disciplinar, la data de 10.08.2020, inspectorul judecător Diana Ioniță a înaintat contestație împotriva acesteia prin care a solicitat anularea hotărârii respective și examinarea cauzei disciplinare în privința reclamantei și adoptarea unei noi hotărâri de constatare a abaterilor disciplinare prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, cu aplicarea sancțiunii disciplinare.

Prin Hotărârea nr. 277/24 din 06.10.2020 CSM a admis contestația Inspecției judiciare împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020 și a adoptat o nouă hotărâre prin care a constatat comiterea abaterilor disciplinare comise de Marina Curtiș prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și a aplicat sancțiunea disciplinară sub formă de "avertisment".

Nefiind de acord cu Hotărârea CSM nr. 277/24 din 06.10.2020 reclamanta a contestat-o în instanța de contencios administrativ Curtea de Apel Chișinău și a solicitat anularea Hotărârii CSM nr. 277/24 din 06.10.2020 ca fiind ilegală și neîntemeiată și menținerea Hotărârii Plenul Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21.02.2020.

La momentul de față cauza de contencios administrativ se afla în procedura Curții de Apel Chișinău.

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări îl constituie efectuarea controlului constituționalității prevederilor art. 4 alin. (1) lit. g), i), j) din Legea nr. 178 din 25.07.2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, la care este prevăzut: *Constituie abatere disciplinară: g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane; i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției; j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.*

Cu referire la aplicabilitatea prevederilor contestate, este de menționat că obiectul litigiului dedus judecății reprezintă contestarea actului administrativ individual defavorabil (Hotărârea nr. 277/24 din 06.10.2020 CSM prin care a fost admisă contestația Inspecției judiciare împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020 și a fost adoptată o nouă hotărâre prin care s-a constatat comiterea abaterilor disciplinare comise de Marina Curtiș prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de "avertisment".

Referitor la aplicabilitatea și lit. g) alin. (1) art. 4 din Legea nr. 178 din 25.07.2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor menționez că, având în vedere acuzațiile Inspecției judiciare constă în depășirea termenului de examinare a cererilor autorilor sesizărilor.

Referitor la esența încălcării, care este imputată reclamantei în toate cazurile - judecarea cauzelor penale cu încălcarea termenului stabilit, maxim de 3 luni, care a fost calificată ca o abatere disciplinară concomitent după două componente abaterilor disciplinare, prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției, și j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere, imputabilă judecătorului, a unei obligații de serviciu, necăutând la existența unei norme care expres prevede abaterea disciplinară, prevăzută de art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 178, care constă în încălcarea ... termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură.

Deci **trei** componente abaterilor disciplinare, prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, concurează la calificarea încălcării termenelor de examinare cauzelor aflate în procedura unui judecător.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Articolul 1 alin. (3) din Constituție proclamă Republica Moldova ca un stat de drept și democratic.

Art. 23 alin. (2) din Constituție, Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 116 alin. (1) Constituției - “Judecătorii instanțelor judecătorești sânt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.”

Articolul 116 alin. (6) Constituției - “Sanționarea judecătorilor se face **în conformitate cu legea.**”

Sintagma „în conformitate cu legea” utilizată la art. 116 alin. (6) din Legea Supremă, atrage incidența principiului legalității - în cadrul procedurilor disciplinare, principiu care evident trebuie respectat și în ultim act – emiterea unei hotărâri de aplicare a unei sancțiuni disciplinare față de un magistrat.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și în practica anterioară a Curții Constituționale, s-a stabilit constant că textele de lege trebuie să răspundă rigorilor de *accesibilitate, previzibilitate și claritate* – chestiune indisociabilă sintagmei „în conformitate cu legea” prevăzută la art. 116 alin. (6) din Constituție. Evident că, și în cazul procedurilor disciplinare reglementate de lege, normele instituite vor trebui să respecte criteriile amintite ce vizează „calitatea legii”. Cu atât mai mult, cu relevanță la speța care a determinat ridicarea prezentei excepții de neconstituționalitate, temeiurile prevăzute în lege care atrag sancțiuni disciplinare, necesită a îndeplini condiția „calității”.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unui sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Exigențele statului de drept presupun inter alia asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41). În acest context, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 5 din 06 martie 201 reține că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

În Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reținut că: „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...]”

Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anumite garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza Amann v. Elveția, hotărârea din 16 februarie 2000, §56). Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza Silver și alții v. Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983, §80).

În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea Constituțională a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

Așadar, pentru neexaminarea unei cauze în termen expres prevăzut în legea din motive imputabile judecătorului, constituie abaterea disciplinară prevăzută la trei norme legale - la art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinara a judecătorilor:

g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă acesta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înlăptuire a justiției,

j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere, imputabilă judecătorului, a unei obligații de serviciu.

Legiuitorul nu a instituit nici o concretizare prin care persoanele care aplică art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinara a judecătorilor poate diferenția faptele care atrag răspunderea potrivit acestor trei norme legislative.

Prin urmare, neexaminarea plângerii, depuse în art. 473²⁻³ CPP în termen maxim de 3 luni poate fi sancționată după art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinara a judecătorilor concomitent.

În acest context, în jurisprudența sa anterioară, Curtea Constituțională a subliniat că legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține și să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. Or, în procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr.2 din 30.01.2018, §45).

Articolul 116 alin. (6) Constituției garantează că “sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.”

Expresia „în conformitate cu legea” presupune ca legea să întrunească standardul calității, i.e. aceasta trebuie să fie accesibilă și previzibilă (Rohlena v. Cehia, [MC], 27 ianuarie 2015, § 50; Vasiliauskas v. Lituania [MC], 20 octombrie 2015, § 154; Koprivnikar v. Slovenia, 24 ianuarie 2017, § 48).

Și Curtea Constituțională în jurisprudența sa notează că și articolul 23 alin. (2) din Constituție implică adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile. Prin urmare, Curtea a reținut că previzibilitatea și claritatea constituie elemente sine qua non ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omis.

Curtea menționează că principiul certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept, consfințit prin art. 1 alin.(3) din Constituție. Așadar, asigurarea și

respectarea principiului certitudinii juridice obligă statul să edicteze într-o manieră previzibilă normele adoptate.

De asemenea, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66). O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

Așadar, în lipsa unor repere fixe, inclusiv normative, calificarea laturii obiective ale abaterilor disciplinare se face la discreția celor care aplică legea, **care au o marjă nejustificat de largă de a califica un comportament ca fiind abatere disciplinară**, judecătorul aflându-se într-o stare de incertitudine juridică.

F. Documentul care se anexează la excepția de neconstituționalitate

Copia hotărârii CSM nr. 277/24 din 6 octombrie 2020

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții Constituționale sunt veridice

8 februarie 2021

Cu respect, Rusu Marina

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized, overlapping loops and strokes, positioned to the right of the typed name.

ÎN C H E I E R E

28 iunie 2021

mun. Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători
Grefier

Vladislav Clima
Ion Muruianu și Ecaterina Palanciuc
Liliana Matei

examinând în ședință publică cererea depusă de Marina Rusu (Curtiș) privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ la acțiunea depusă de către Marina Rusu împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 277/24 din 06 octombrie 2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul”,

c o n s t a t ă :

La 02 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, Marina Rusu (Curtiș), a înaintat acțiune în contencios administrativ în instanța de judecată împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 277/24 din 06 octombrie 2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința Judecătorului Marina Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul”.

Întru susținerea acțiunii depuse, Marina Rusu, a relatat că, activează în calitate de judecător în cadrul judecătoriei Cahul (sediul Taraclia). Fiind numită în funcție până la atingerea plafonului de vârstă prin Decretul Președintelui R. Moldova nr. 190-VIII din 20 mai 2017.

Mai comunică reclamanta că, la 15 ianuarie 2019, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 20/1, a fost desemnată pentru exercitarea atribuțiilor judecătorului de instrucție de bază la Judecătoria Cahul, în perioada de imposibilitate a magistratului Leonid Turculeț, de a exercita atribuțiile de judecător de instrucție de bază, desemnat anterior, iar pct. 6 a anexei Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 836/37 din 19 decembrie 2017, a fost din nou modificat la poziția „Cahul” „(Sediul Central, Cantemir, Taraclia)” la compartimentul „De bază” cu sintagma „Marina (Rusu) Curtiș”.

Totodată, prin Hotărârea nr. 409/31 din 10 decembrie 2019, indică reclamanta că, a fost suspendată din funcția de judecător de la Judecătoria Cahul, pentru perioada aflării în concediul suplimentar neplătit de îngrijire a copilului cu vârsta cuprinsă de la 3 la 4 ani până la 11 mai 2020, inclusiv.

Relatează reclamanta că, în perioada 24.09.2019 - 07.11.2019, Consiliul Superior al Magistraturii, a recepționat mai multe sesizări/plângeri de la 16 condamnați, care își ispășeau pedeapsa cu închisoarea în Penitenciarul nr. 1 - Taraclia, cu sediul în orașul Taraclia, prin care aceștia s-au plâns pe faptul că judecătorul Marina Rusu (Curtiș), ar

28

tergiversa examinarea cererilor înaintate de ei în ordinea prevăzută de art. 473²⁻³ din Codul de Procedura Penală, cereri care potrivit normelor menționate se examinează în cel mult 3 luni de zile.

Prin urmare, indică reclamanta că, la 21.11.2019 și 04.12.2019, au fost întocmite rapoartele Inspecției judiciare în baza controlului întreprins la sesizările menționate. Iar potrivit rapoartelor menționate, Inspectorul-judecător, a ajuns la concluzia că în acțiunile judecătorului Marina Rusu (Curtiș), persistă o bănuială rezonabilă de comitere a abaterilor disciplinare, prevăzute de art.4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, și anume, încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de înfăptuire a justiției și neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

La acest capitol, comunică reclamanta că, ulterior, rapoartele Inspecției judiciare, împreună cu materialele relevante, au fost remise Colegiului disciplinar, pentru examinare prin prisma art.26 alin. (1) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Iar în rezultatul verificării sesizărilor în limitele rapoartelor Inspecției judiciare, în temeiul art. 36 alin. (1) lit. c) și art. 39 alin. (1) din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, Plenul Colegiului disciplinar prin Hotărârea nr. 5/2 din 21.02.2020, a încetat procedura disciplinară intentată în temeiul sesizărilor menționate mai sus. Iar drept temei al soluției adoptate a servit faptul că, deși termenul de examinare a cererilor autorilor sesizărilor a fost depășit - motivele acestor depășiri nu pot fi imputate Marinei Rusu (Curtiș), și prin urmare, lipsește latura subiectivă a abaterilor disciplinare invocate.

Astfel, comunică reclamanta că, nefiind de acord cu hotărârea Plenului Colegiul Disciplinar, la data de 10.08.2020, inspectorul- judecător Diana Ioniță, a înaintat contestație împotriva acesteia, prin care a solicitat anularea hotărârii respective și examinarea cauzei disciplinare în privința Marinei Rusu (Curtiș) și adoptarea unei noi hotărâri de constatare a abaterilor disciplinare prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, cu aplicarea sancțiunii disciplinare. Care prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 277/24 din 06.10.2020, a fost admisă. Fiind adoptată o nouă hotărâre, prin care s-au constatat comiterea abaterilor disciplinare comise de Marina Rusu (Curtiș), prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Aplicându-se în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș), sancțiunea disciplinară sub formă de avertisment.

La acest capitol, relatează reclamanta că, întru susținerea soluției adoptate, Consiliul Superior al Magistraturii, a invocat o serie de argumente de o maximă generalitate, lipsite de suport probatoriu și chiar improprii atribuțiilor și obligațiilor expres prevăzute pentru funcția de judecător, cum ar fi că:

- nu a întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării cererilor autorilor sesizărilor în termen de maxim 3 luni, iar, ca urmare amânările ședințelor au continuat justificat - *fără a indica în concreto care anume măsuri puteau și trebuiau a fi întreprinse în fiecare caz aparte pentru a nu încălca termenul de examinare;*
- este direct responsabilă de amânarea examinării cauzelor din motivul lipsei grefierului. Deoarece acestea nu a întreprins toate măsurile ca să asigure prezența acestuia în ședințele fixate;
- nu trebuia să plece în concediu anual de odihnă, și ulterior, în concediu pentru îngrijirea copilului, dat fiind faptul că avea în procedură cauzele respective. Acest fapt denotă iresponsabilitatea magistratului și nu-l absolvă de răspundere;

28

- norma prevăzută de art. 473³ alin. (4) CPP care reglementează termenul maxim de examinare a unor astfel de cereri, este o normă imperativă de la care judecătorul nu putea deroga. La încălcarea unor astfel de norme nefiind necesară constatarea intenției judecătorului, fiind suficientă constatarea faptului că judecătorul *a fost neglijent*;

- Consiliul Superior al Magistraturii, acceptă că volumul de lucru al unui judecător în instanțele judecătorești este exagerat, însă sarcina de lucru în majoritatea instanțelor din țară este aceeași. Fiind puși în aceleași condiții de activitate, majoritatea judecătorilor își organizează lucrul într-un mod corect, încadrându-se în *termenele rezonabile* de examinare a dosarelor și neadmițând încălcări procesuale, la capitolul privind termenul de examinare a cauzelor.

Totodată, la acest capitol, comunică reclamanta că, nefiind de acord cu soluția dispusă prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 277/24 din 06.10.2020, membrul Consiliului, Carolina Ciugureanu-Mihăilută, a înaintat opinie separată, prin care și-a exprimat dezacordul cu hotărârea menționată. În motivarea căreia a relatat că, deși termenele de examinare a cererilor autorilor sesizărilor au fost depășite, aceste întârzieri nu pot fi imputabile judecătorului Marina Rusu (Curtiș), or, ședințele de judecată au fost amânate din diverse motive, cum ar fi aflarea judecătorului în concediul anula de odihnă sau concediul medical, precum și lipsa grefierului sau apărătorului pe caz, iar în lipsa laturii subiective - vinovăției judecătorului, nici nu poate exista abaterea disciplinară.

Prin urmare, analizând circumstanțele de fapt ale cauzei, motivele invocate de Consiliul Superior al Magistraturii, în hotărârea adoptată, precum și normele de drept și principiile unanim recunoscute aplicabile în speță, consideră reclamanta Marina Rusu (Curtiș), că hotărârea contestată este una ilegală în fond și neîntemeiată, motiv din care urmează a fi anulată cu menținerea hotărârii Plenului Colegiului Disciplinar.

La 28 iunie 2021, în cadrul ședinței de judecată, Marina Rusu (Curtiș), a înaintat cerere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, prin care a solicitat, ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității art. 4 alin. (1) lit. g), i, j) din Legea nr. 178 din 25.07.2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Întru susținerea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, a relatat reclamanta că, obiectul prezentei sesizări îl constituie efectuarea controlului constituționalității prevederilor art. 4 alin. (1) lit. g), i), j) din Legea nr. 178 din 25.07.2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, la care este prevăzut că, constituie abatere disciplinară: g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane; i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de îndeplinire a justiției; j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

Prin urmare, comunică reclamanta că, abaterile disciplinare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. g), i, și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, concurează la calificarea încălcării termenelor de examinare a cauzelor aflate în procedura unui judecător. Or, art. 1 alin. (3) din Constituție proclamă Republica Moldova ca un stat de drept și democratic.

Art. 23 alin. (2) din Constituție, statuează că, Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Art. 116 alin. (1) și alin. (6) din Constituție, indică că, Judecătorii instanțelor judecătorești sânt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii. Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

La acest capitol, relatează reclamanta că, sintagma „în conformitate cu legea” utilizată la art. 116 alin. (6) din Legea Supremă, atrage incidența principiului legalității în cadrul procedurilor disciplinare, principiu care evident trebuie respectat și la emiterea unei hotărâri de aplicare a unei sancțiuni disciplinare față de un magistrat. Or, în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și în practica anterioară a Curții Constituționale, s-a stabilit constant că, textele de lege trebuie să răspundă rigorilor de accesibilitate, previzibilitate și claritate - chestiune indisociabilă sintagmei „în conformitate cu legea”, prevăzută la art. 116 alin. (6) din Constituție. Întrucât, și în cazul procedurilor disciplinare reglementate de lege, normele instituite vor trebui să respecte criteriile amintite ce vizează „calitatea legii”.

Cu atât mai mult, cu relevanță la speța care a determinat ridicarea prezentei excepții de neconstituționalitate, indică reclamanta că, temeiurile prevăzute în lege care atrag sancțiuni disciplinare, sunt și necesitatea îndeplinirii condiției calității.

Totodată, relatează reclamanta că, exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41). Iar în acest context, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 5 din 06 martie 201 reține că principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului.

Astfel, reține reclamanta că, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate. Or, adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin articolul 23 alin. (2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. Iar în acest sens, norma constituțională stabilește, că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Menționează totodată reclamanta că, în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010, Curtea Constituțională a reținut că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.

În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [...].

Totodată, relatează reclamanta că, Curtea Europeană, a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita.

În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anumită garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice. Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia.

În acest sens, indică reclamanta că, în Hotărârea nr. 26 din 27 septembrie 2016, Curtea Constituțională, a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate.

De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau

concurența între normele de drept aplicabile.

Astfel, comunică reclamanta că, pentru neexaminarea unei cauze în termen expres prevăzut de lege, din motive imputabile judecătorului, constituie abaterea disciplinară prevăzută la trei norme legale - la art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. *Or, Legiuitorul nu a instituit nici o concretizare prin care persoanele care aplică art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, poate diferenția faptele care atrag răspunderea potrivit acestor trei norme legislative.*

Iar prin urmare, neexaminarea plângerii, depuse în temeiul art. 473²⁻³ CPP, în termen maxim de 3 luni poate fi sancționată după art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, concomitent.

În acest context, relatează reclamanta că, în jurisprudența sa anterioară, Curtea Constituțională, a subliniat că, legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține se să evite paralelismele legislative, ce generează incertitudine și insecuritate juridică. Or, în procesul de legiferare este interzisă instituirea acelorași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative (HCC nr.2 din 30.01.2018, §45).

Prin urmare a celor relatate, conchide reclamanta că, în lipsa unor repere fixe, inclusive normative, calificarea laturii obiective ale abaterilor disciplinare se face la discreția celor care aplică legea, care au o marjă nejustificat de largă de a califica un comportament ca fiind abatere disciplinară, judecătorul aflându-se într-o stare de incertitudine juridică.

În ședința de judecată, reclamanta Marina Rusu (Curtiș), precum și reprezentantul ultimei, avocatul Isac Cireș, au pledat pentru admiterea cererii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității art. 4 alin. (1) lit. g), i, j) din Legea nr. 178 din 25.07.2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor

Reprezentantul pârâtului, Consiliului Superior al Magistraturii, Alexandru Secrieru, în ședința de judecată a lăsat la discreția instanței de judecată cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea verificării constituționalității art. 4 alin. (1) lit. g), i, j) din Legea nr. 178 din 25.07.2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului, analizând argumentele întru susținerea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, consideră că cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, urmează a fi admisă din următoarele considerente.

La 19 iulie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul administrativ, act legislativ publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17 august 2018, nr.309-320.

Art. 257 alin. (1) Codul administrativ, prevede că, actul legislativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art.12¹ al.(1) și al.(2) CPC, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

- nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile contestate.

Conform art.135 al.(1) lit. a) din Constituție, Curtea Constituțională, exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 23 alin. (2) din Constituție, Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Potrivit art. 116 alin. (1) și alin. (6) din Constituție, Judecătorii instanțelor judecătorești sânt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii. Sancționarea judecătorilor se face în conformitate cu legea.

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ, reține că, conform normelor de drept enunțate, sesizarea Curții Constituționale este admisibilă numai în cazul în care actul administrativ este aplicat sau urmează a fi aplicat, în cauza concretă pe care o examinează.

Din materialele cauzei completul judiciar reține că, obiectul contenciosului administrativ este hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 277/24 din 06 octombrie 2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul”, prin care s-a admis contestația Inspecției judiciare depuse împotriva Hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020. Și s-a adoptat o nouă hotărâre prin care s-a constatat comiterea abaterilor disciplinare comise de către Marina Rusu (Curtiș), prevăzute de art. 4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Fiind aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de „avertisment” (f.d.30-44), iar potrivit art. 4 alin. (1) lit. i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014, constituie abatere disciplinară:

- i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de îndeplinire a justiției;

- j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

Totodată, completul judiciar reține că, art. 4 alin. (1) lit. g) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014, indică că, g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură,

inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane, care concurează la calificarea încălcării termenelor de examinare cauzelor aflate în procedura unui judecător.

În acest sens, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, reține că prin cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate s-a invocat neconstituționalitatea art. 4 alin. (1) lit. g) i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014, prin prisma art. 23 alin. (2), art. 116 alin (1) și alin. (6) din Constituția R. Moldova.

Conform art.6 al. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Conform art.13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

În această ordine de idei, reclamanta susține că, abaterea disciplinare prevăzute la art. 4 alin. (1) lit. g), i, și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, concurează la calificarea încălcării termenelor de examinare cauzelor aflate în procedura unui judecător. Precum și că, pentru neexaminarea unei cauze în termen expres prevăzut de lege, din motive imputabile judecătorului, constituie abaterea disciplinară prevăzută la trei norme legale - la art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor. Or, Legiuitorul nu a instituit nici o concretizare prin care persoanele care aplică art. 4 alin. (1) lit. g), i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, poate diferenția faptele care atrag răspunderea potrivit acestor trei norme legislative.

Analizând argumentele și solicitările privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în fața Curții Constituționale în vederea declarării neconstituțională a dispoziției art. 4 alin. (1) lit. g) i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014, prin prisma art. 23 alin. (2), art. 116 alin (1) și alin. (6) din Constituția R. Moldova, verificând întrunirea condițiilor invocate în art.12¹ al.(2) CPC în cererea înaintată de către Marina Rusu (Curtiș), în cadrul examinării acțiunii în contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Marina Rusu împotriva Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 277/24 din 06 octombrie 2020 „Cu privire la contestarea hotărârii Plenului Colegiului disciplinar nr. 5/2 din 21 februarie 2020, emise în privința judecătorului Marina Rusu (Curtiș) de la Judecătoria Cahul”, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, stabilește că cererea întrunește condițiile menționate și urmează a fi admisă cu expedierea în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova a sesizării formulate de către Marina Rusu (Curtiș), privind excepția de neconstituționalitate întru verificarea constituționalității dispoziției art. 4 alin. (1) lit. g) i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014, prin prisma art. 23 alin. (2), art. 116 alin (1) și alin. (6) din Constituția R. Moldova.

34
În conformitate cu prevederile art.12¹ al.(3) CPC, art.230 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

d i s p u n e:

Se admite cererea formulată de către Marina Rusu (Curtiș), privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea declarării neconstituțională a dispoziției art. 4 alin. (1) lit. g) i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014, care stabilește că, constituie abatere disciplinară: g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane; i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de îndeplinire a justiției; j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane, prin prisma art. 23 alin. (2), art. 116 alin (1) și alin. (6) din Constituția R. Moldova.

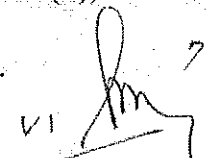
Se expediază în adresa Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea formulată de către Marina Rusu (Curtiș), privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale în vederea declarării neconstituțională a dispoziției art. 4 alin. (1) lit. g) i) și j) al Legii cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25.07.2014, care stabilește că, constituie abatere disciplinară: g) încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane; i) încălcarea normelor imperative ale legislației în procesul de îndeplinire a justiției; j) neîndeplinirea sau îndeplinirea cu întârziere sau necorespunzătoare a unei obligații de serviciu, fără o justificare rezonabilă, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane, prin prisma art. 23 alin. (2), art. 116 alin (1) și alin. (6) din Constituția R. Moldova.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

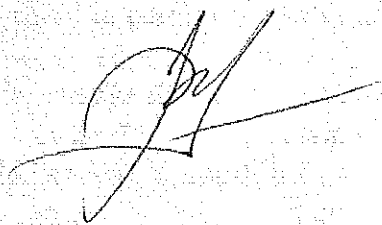
Președintele ședinței, judecătorul

Judecător

Judecător

VI Vladislav Clima

 Ion Muruianu

 Ecaterina Palanciuc